GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2018 m. balandžio 12 d.[1]

Byla C-561/16

Saras Energía SA ir kt.
prieš
Administración del Estado

(*Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2012/27/ES – Energijos vartojimo efektyvumo skatinimas – Energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistema – Kitos politikos priemonės – Nacionalinis energijos vartojimo efektyvumo fondas – Pareiga mokėti įmokas – Įpareigotieji energijos skirstytojai ir (arba) mažmeninės prekybos energija įmonės – Motyvavimas“

I. Įžanga

1. Klimatas saugomas ne tik pereinant prie atsinaujinančių energijos šaltinių, bet ir taupant energiją. Todėl – ir dėl kitų priežasčių – Sąjunga iškėlė tikslą iki 2020 m. pasiekti, kad energijos būtų sunaudojama 20 proc. mažiau. Direktyva 2012/27/ES[2] yra vienas iš būdų siekti šio tikslo.

2. Viena iš energijos taupymo priemonių yra Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 dalyje numatytas energijos taupymo tikslų iškėlimas energijos skirstytojams ir (arba) mažmeninės prekybos energija įmonėms. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su dabartiniu direktyvos perkėlimu į nacionalinę Ispanijos teisę.

3. Jame iš esmės užduodami du klausimai: pirma, ar Direktyva 2012/27/ES leidžia įpareigoti įmones mokėti įmokas į energijos vartojimo efektyvumo fondus, nesuteikiant joms galimybės pačioms įgyvendinti energijos taupymo tikslus; antras klausimas: kokias įmones apskritai leidžiama įpareigoti ir kokiais motyvais remiantis jos atrenkamos.

1 Originalo kalba: vokiečių.

2 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo (OL L 315, 2012, p. 1), iš dalies pakeista 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 2013/12/ES (OL L 141, 2013, p. 8).

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

4. Nagrinėjant šią bylą yra svarbios kelios Direktyvos 2012/27/ES 2 straipsnio apibrėžtys:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

<…>

14) įpareigotoji šalis – energijos skirstytojas arba mažmeninės prekybos energija įmonė, kuriai privalomos 7 straipsnyje nurodytos nacionalinės energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemos;

<…>

18) politikos priemonė – reguliavimo, finansinė, fiskalinė, savanoriška arba informacijos teikimo priemonė, oficialiai nustatyta ir įgyvendinama valstybėje narėje siekiant sukurti palankias sąlygas, nustatyti reikalavimus ar paskatas, kurie būtų palankūs tam, kad rinkos dalyviai teiktų ir įsigytų energetines paslaugas ir imtųsi kitų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių;

<…>

20) energijos skirstytojas – fizinis ar juridinis asmuo (įskaitant skirstymo sistemos operatorių), atsakingas už energijos transportavimą siekiant ją pateikti galutiniams vartotojams arba paskirstymo centrams, parduodantiems energiją galutiniams vartotojams;

<…>

22) mažmeninės prekybos energija bendrovė – fizinis arba juridinis asmuo, kuris parduoda energiją galutiniams vartotojams;

<…>“

5. Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnyje reglamentuojama energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistema, dėl kurios vyksta ginčas šioje byloje:

„1. Kiekviena valstybė narė sukuria energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemą. Ta sistema užtikrinama, kad, nedarant poveikio 4 daliai, kiekvienos valstybės narės teritorijoje veikiantys energijos skirstytojai ir (arba) mažmeninės prekybos energija įmonės, kurie yra paskirti įpareigotosiomis šalimis pagal 2 dalį, ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. pasiektų bendrą galutinio energijos suvartojimo taupymo tikslą.

<…>

2. <…>

3. <…>

4. Nedarant poveikio sutaupytos energijos tikslo apskaičiavimui pagal 1 dalies antrą pastraipą, kiekviena valstybė narė 1 dalies pirmos pastraipos tikslais bei remdamasi objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais iš jos teritorijoje veikiančių energijos skirstytojų ir (arba) mažmeninės prekybos energija įmonių paskiria įpareigotąsias šalis; ji taip pat gali įtraukti jos teritorijoje veikiančius transportui naudojamų degalų skirstytojus arba mažmeninės prekybos transportui naudojamais degalais įmones. Įpareigojimui įvykdyti reikiamą sutaupyti energijos kiekį įpareigotosios šalys, paskirtos atitinkamai valstybių narių, užtikrina tarp galutinių vartotojų <…>

5.–8. <…>

9. Kaip alternatyvą 1 dalyje nurodytos energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemos sukūrimui valstybės narės gali pasirinkti galimybę imtis kitų politikos priemonių, kad užtikrintų energijos taupymą tarp galutinių vartotojų, jei tos politikos priemonės atitinka 10 ir 11 dalyse nustatytus kriterijus. Taikant šį metodą per metus sutaupomas naujas energijos kiekis turi būti lygiavertis naujam energijos kiekiui, kurį reikalaujama sutaupyti 1, 2 ir 3 dalyse. Valstybės narės gali derinti įpareigojimų sistemas su alternatyviomis politikos priemonėmis, įskaitant nacionalines energijos vartojimo efektyvumo programas, jei užtikrinamas lygiavertiškumas.Pirmoje pastraipoje nurodytos politikos priemonės gali apimti toliau išvardytas politikos priemones arba jų derinius, tačiau jomis neapsiriboti:

a) energijos arba CO_2 mokesčiai, kurių poveikis yra galutinio energijos suvartojimo sumažinimas;

b) finansavimo sistemos ir priemonės arba fiskalinės paskatos, dėl kurių taikomos efektyvaus energijos vartojimo technologijos arba metodai ir kurių poveikis yra galutinio energijos suvartojimo mažinimas;

c) reglamentai arba savanoriški susitarimai, dėl kurių taikomos efektyvaus energijos vartojimo technologijos arba metodai ir kurių poveikis yra galutinio energijos suvartojimo mažinimas;

d) standartai ir normos, kuriais siekiama didinti produktų ir paslaugų, įskaitant pastatus ir transporto priemones, energijos vartojimo efektyvumą, išskyrus atvejus, kai jie yra privalomi ir taikytini valstybėse narėse pagal Sąjungos teisę;

e) energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo sistemos, išskyrus sistemas, kurios privalomos ir taikytinos valstybėse narėse pagal Sąjungos teisę;

f) mokymas ir švietimas (įskaitant energetikos konsultacines programas), kurių rezultatas yra efektyvaus energijos vartojimo technologijų arba metodų taikymas ir kurių poveikis yra galutinio energijos suvartojimo mažinimas.

Valstybės narės ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 5 d. praneša Komisijai, kokias politikos priemones jos planuoja patvirtinti pirmos pastraipos ir 20 straipsnio 6 dalies tikslais, laikydamosi V priedo 4 punkte numatytos sistemos ir nurodydamos, kaip jos užtikrintų reikiamą sutaupyti kiekį. Antroje pastraipoje ir 20 straipsnio 6 dalyje nurodytų politikos priemonių atveju šiame pranešime nurodoma, kaip įvykdyti 10 dalyje nustatyti kriterijai. Kitų politikos priemonių nei nurodytosios antroje pastraipoje arba 20 straipsnio 6 dalyje atveju valstybės narės paaiškina, kaip užtikrinamas lygiavertis sutaupytas kiekis, stebėsena ir tikrinimas. Per tris mėnesius nuo pranešimo Komisija gali teikti pasiūlymus dėl pakeitimų.

6. Energijos vartojimo efektyvumo fondų sukūrimas reglamentuojamas Direktyvos 2012/27/ES 20 straipsnio 4 dalyje:

„4. Valstybės narės gali įsteigti nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą. Šio fondo tikslas – remti nacionalines energijos vartojimo efektyvumo iniciatyvas.“

7. Apie taupyti įpareigotų įmonių mokamas įmokas užsimenama Direktyvos 2012/27/ES 20 straipsnio 6 dalyje:

„6. Valstybės narės gali nustatyti, kad įpareigotosios šalys galėtų įvykdyti 7 straipsnio 1 dalyje nustatytus įpareigojimus kasmet įmokėdamos į nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą sumą, lygią investicijoms, kurių reikia tiems įpareigojimams įvykdyti.“

8. Šiuo metu Taryba ir Parlamentas aptaria Komisijos pasiūlymą dėl Direktyvos 2012/27/ES pakeitimo [3].

B. Ispanijos teisė

9. 2014 m. spalio 15 d. Įstatymo 18/2014 dėl skubių priemonių augimui, konkurencingumui ir efektyvumui skatinti priėmimo (*Ley 18/2014, de 15 de octubre, de aprobación de medidas urgentes para el crecimiento, la competitividad y la eficiencia*) 69 straipsniu pagal Direktyvos dėl energijos vartojimo efektyvumo 7 straipsnį sukuriama energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistema, skirta, kiek tai susiję su elektros energija ir dujomis, prekybos energija įmonėms, kurioms nustatoma „metinė nacionalinė energijos taupymo kvota, vadinama taupymo įpareigojimais“.

10. Įstatymo 18/2014 71 straipsnio 1 dalyje kaip pagrindinis metinio taupymo įpareigojimų įvykdymo būdas nurodyta metinė piniginė įmoka į Nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą, kuris įsteigiamas pagal Įstatymo 18/2014 72 straipsnį, kaip numatyta Direktyvos 2012/27/ES 20 straipsnio 4 dalyje. 71 straipsnio 2 dalyje tik kaip alternatyva nurodyta, kad vyriausybė gali įtvirtinti efektyviai sutaupyto energijos kiekio įrodymo mechanizmą. Iki šiol vyriausybė dar nėra pasinaudojusi tokia jai suteikta reglamentavimo galimybe.

11. Tačiau 2015 m. vasario 20 d. Nutarimu IET/289/2015, nustatančiu įmokų į Nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą prievoles 2015 m., buvo patvirtintos įmokų rinkimo sąlygos.

III. Faktinės aplinkybės ir prašymas priimti prejudicinį sprendimą

12. *Saras Energía SA*, Ispanijos energetikos įmonė, kreipėsi į *Tribunal Supremo*, Ispanijos Aukščiausiąjį Teismą, ginčydama Nutarimą IET/289/2015. Ji nurodo, kad nutarimas nesuderinamas su Direktyva 2012/27/ES dviem aspektais: pirma, pagal šį nutarimą ji privalo energijos taupymo įpareigojimus vykdyti mokėdama įmoką į Nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą ir negali to daryti imdamasi taupymo priemonių; antra, pareiga mokėti įmoką tenka tik dujomis ir elektros energija prekiaujančioms įmonėms ir didmenininkams, prekiaujantiems naftos produktais ir suskystintomis dujomis, bet ne dujų ir energijos skirstytojams ir mažmeninės prekybos naftos produktais ir suskystintomis dujomis įmonėms.

13. Todėl 2016 m. spalio 25 d. *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) nusprendė pateikti Teisingumo Teismui šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą (jis buvo gautas 2016 m. lapkričio 7 d.):

„1. Ar su Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 dalimi ir 7 straipsnio 9 dalimi suderinamos valstybės narės teisės normos, kuriomis įtvirtinama nacionalinė energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistema, kurių pagrindinis įgyvendinimo būdas yra metinės piniginės įmokos į Nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą, įsteigtą pagal minėtos direktyvos 20 straipsnio 4 dalies nuostatas?

3 Teisėkūros procedūra 2016/0376 (COD).

2. Ar su Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 dalimi ir 20 straipsnio 6 dalimi suderinamos valstybės narės teisės normos, kuriose kaip alternatyva piniginėms įmokoms į Nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą numatyta galimybė energijos taupymo įpareigojimus įvykdyti įrodant sutaupytos energijos kiekį?

3. Jei atsakymas į pirmesnį klausimą būtų teigiamas: ar su Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 dalimi ir 20 straipsnio 6 dalimi suderinama nuostata, kurioje numatyta minėta alternatyvi energijos taupymo įpareigojimų įvykdymo galimybė, jeigu realus jos buvimas priklauso nuo to, ar pasinaudodama savo diskrecija vyriausybė nustato jos įgyvendinimo tvarką teisės aktuose?

   Ar toks reglamentavimas suderinamas su minėtomis nuostatomis ir tada, kai vyriausybė nenumato šių alternatyvių galimybių?

4. Ar su Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 ir 4 dalimis suderinama nacionalinė sistema, pagal kurią šalimis, įpareigotomis laikytis energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų, laikomi tik dujų ir elektros energijos pardavėjai ir didmeninės prekybos naftos produktais ir suskystomis naftos dujomis įmonės ir jomis nelaikomi dujų ir elektros energijos skirstytojai ir mažmeninės prekybos naftos produktais ir suskystintomis naftos dujomis įmonės?

5. Jei atsakymas į pirmesnį klausimą būtų teigiamas, ar su Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 ir 4 dalimis suderinama tai, kad dujų ir elektros energijos pardavėjai ir didmeninės prekybos naftos produktais ir suskystomis naftos dujomis įmonės apibrėžiamos kaip įpareigotosios šalys nenurodant priežasčių, kodėl prie jų nepriskiriami dujų ir elektros energijos skirstytojai ir mažmeninės prekybos naftos produktais ir suskystintomis naftos dujomis įmonės?“

14. 2017 m. sausio 24 d., vasario 21 d. ir kovo 15 d. Teisingumo Teismas gavo *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) sprendimus, kuriuose pastarasis nurodė kitas nacionalinio proceso dalyves: *Endesa S.A*, *Endesa Energia S.A.*, *Endesa Energía XXI,S.L.U.*, *Viesgo Infraestructuras Energéticas, S.L.*, *Hidroeléctrica del Cantábrico, S.A.U.*, *Nexus Energía, S.A.*, *Nexus Renovables, S.L.U.*, *Engie España, S.L.*, *Villar Mir Energía, S.L.*, *Enérgya VM Gestión de Energía, S.L.U.*, *Estaciones de Servicio de Guipúzcoa*, *S.A.*, *Acciona Green Energy Developments*, *S.L.U.* ir *Fortia Energia, S.L.*

15. Proceso Teisingumo Teisme metu rašytines pastabas pateikė pagrindinės bylos dalyvės *Acciona Green Energy Developments, Endesa, Engie España, Fortia Energia, Saras Energía, Viesgo Infraestructuras Energéticas*, *Villar Mir Energía* ir *Enérgya VM Gestión de Energía*, taip pat Liuksemburgo Didžioji Kunigaikštystė, Ispanijos Karalystė ir Europos Komisija. *Nexus Energía*, *Nexus Renovables* ir *Estaciones de Servicio de Guipúzcoa* procesiniai dokumentai Teisingumo Teismą pasiekė praėjus nustatytam terminui, todėl buvo atmesti kaip pateikti pavėluotai. 2018 m. kovo 7 d. posėdyje pastabas žodžiu išsakė tos pačios bylos dalyvės, kurios buvo pateikusios ir rašytines pastabas, išskyrus *Endesa, Fortia Energía* ir Liuksemburgą.

IV. Teisinis vertinimas

16. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su dviem klausimų grupėmis: pirma, ar imperatyvi pareiga mokėti įmokas yra suderinama su Direktyva 2012/27/ES (žr. šios išvados B skirsnį) ir, antra, kaip atrenkamos įpareigotosios įmonės (žr. šios išvados C skirsnį). Pirmiausia reikia išsiaiškinti, ar prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas (žr. šios išvados A skirsnį).

A. Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo

1. Dėl Ispanijos prieštaravimų

17. Teismo posėdyje Ispanija pareiškė, kad ketvirtasis ir penktasis klausimai, kiek jie susiję ne su naftos produktais, yra nepriimtini. Ispanijos teigimu, *Saras Energía* byloje, kurią nagrinėja nacionalinis teismas, minimi tik naftos produktai. Įmonės iš kitų klausimuose nurodytų sektorių – dujų, suskystintų dujų ir elektros energijos – esą yra tik *Saras Energía* pusėje įstojusios į bylą šalys ir negali išplėsti bylos nagrinėjimo dalyko.

18. Tačiau visiškai nėra būtina pripažinti nepriimtinomis prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalis vien tik dėl Ispanijos nurodytų priežasčių. Juk nei klausimuose, nei jų pagrindime nėra jokių duomenų, leidžiančių atskirti sektorius vieną nuo kito. Ketvirtąjį klausimą reikia suprasti taip, kad juo klausiama, ar Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 ir 4 dalis atitinka tai, kad energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimai taikomi tik tam tikroms atitinkamos tiekimo grandinės įmonėms, bet ne kitoms tos pačios tiekimo grandinės įmonėms. Penktuoju klausimu siekiama išsiaiškinti, ar valstybė narė privalo motyvuoti įpareigotųjų įmonių atrinkimą.

2. Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą reikšmingumo apskritai

19. Abejonių dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo gali kilti dėl to, kad pagal Direktyvą 2012/27/ES nėra draudžiama įpareigoti tam tikras įmones mokėti įmokas į fondą. Priešingai, valstybės narės įpareigojamos imtis energijos taupymo priemonių. Vadinasi, įmonės, įpareigotos mokėti įmokas, negali ginčyti šios pareigos remdamosi direktyva. Todėl kyla klausimas, ar atsakymai į prejudicinius klausimus tikrai yra reikalingi sprendimui pagrindinėje byloje priimti ir ar prašymas priimti prejudicinį sprendimą nėra nepriimtinas.

20. Vis dėlto įsigilinus nematyti jokio pagrindo manyti, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą neturi reikšmės sprendimui pagrindinėje byloje priimti. Juk, kaip teigiama prašyme priimti prejudicinį sprendimą, byloje dalyvaujančios įmonės ginčija ne tiesiogiai pareigą mokėti įmokas, o nuostatų, kuriomis ši pareiga nustatoma, galiojimą. Šiomis nuostatomis į nacionalinę teisę buvo perkelta Direktyva 2012/27/ES, todėl, remiantis nacionalinės teisės normomis, yra visiškai leistina ginčyti minėtąsias nuostatas, tvirtinant, kad jos neatitinka perkeltos direktyvos reikalavimų.

21. Tiesa, reikėtų pažymėti, kad nacionalinės teisės aktuose numatytos teisminės apsaugos galimybės netinkamo Sąjungos teisės perkėlimo į nacionalinę teisę atveju neturėtų dar labiau šio perkėlimo pabloginti [4]. Pavyzdžiui, gali būti, kad normų, kuriomis direktyva į nacionalinę teisę buvo perkelta tik iš dalies ir todėl nepakankamai, panaikinimas tik pablogins situaciją, susijusią su direktyvos tikslų įgyvendinimu. Nepakankamas perkėlimas gali labiau padėti šių tikslų siekti nei visiškas neperkėlimas.

22. Taigi, turint tai galvoje ir atsižvelgiant į prejudicinių klausimų formuluotes, toliau bus vertinama, ar tokios nuostatos, kaip šioje byloje nagrinėjamos Ispanijos teisės nuostatos, kuriomis į nacionalinę teisę buvo perkelta Direktyva 2012/27/ES, atitinka šią direktyvą, tačiau nebus vertinama tai, ar nacionalinės teisės nuostatos šiai direktyvai prieštarauja.

4 Žr. 2012 m. vasario 28 d. Sprendimą *Inter-Environnement Wallonie ir Terre wallonne* (C-41/11, EU:C:2012:103, 56–58 punktai) ir 2016 m. liepos 28 d. Sprendimą *Association France Nature Environnement* (C-379/15, EU:C:2016:603, 34–36 punktai), susijusius su 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 197, 2001, p. 30; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 157).

B. Dėl taupymo pareigų tiesioginio įvykdymo netaikymo

23. Pirmaisiais trimis klausimais, į kuriuos, atsižvelgiant į pagrindinę bylą, bus atsakyta kartu, *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) siekia išsiaiškinti, ar tai, kad tam tikros įmonės yra įpareigojamos pasiekti energijos taupymo tikslus, leidžiant joms tai daryti tik mokant įmokas į valstybinį energijos vartojimo efektyvumo fondą, atitinka Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 ir 9 dalis ir 20 straipsnio 6 dalį. Antraeilis šių klausimų aspektas yra numatyta galimybė ateityje leisti įpareigotosioms įmonėms vietoj įmokų pačioms pasiekti energijos taupymo tikslus, tačiau šios galimybės sudarymas priskiriamas Ispanijos institucijų diskrecijai.

24. Pagal Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnį valstybėms narėms tenka dvi skirtingos pareigos. Pirma, jos privalo pasiekti tam tikrą rezultatą („obligation de résultat“) – iki 2020 m. sutaupyti tam tikrą galutiniams vartotojams parduodamą pirminės energijos kiekį. Antra, valstybės narės privalo reglamentuoti priemones, kuriomis šis rezultatas bus pasiektas („obligation de moyen“).

25. Prejudiciniai klausimai susiję su šia antrąja valstybių narių pareiga. Direktyvoje 2012/27/ES numatyta įvairių priemonių, kaip siekti energijos taupymo tikslus.

26. Pagal Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 dalį valstybės narės iš esmės turi įpareigoti tam tikras energetikos įmones pasiekti šiuos tikslus. Įmonėms turi būti leista pačioms nuspręsti, kaip jos pasieks energijos taupymo tikslus. Tačiau iš bendro direktyvos konteksto, pavyzdžiui, iš 20 ir 47 konstatuojamųjų dalių arba 8 straipsnio, matyti, kad Sąjunga mano, jog tokios priemonės, kaip energijos vartojimo auditas (energijos taupymo potencialui nustatyti) arba energetikos paslaugų rinkos sukūrimas (kaip alternatyva prekybai energija), yra tinkamos būtiniems energijos taupymo tikslams pasiekti.

27. Be to, pagal Direktyvos 2012/27/ES 20 straipsnio 6 dalį valstybės narės įpareigotosioms įmonėms gali leisti įvykdyti 7 straipsnio 1 dalyje nustatytus įpareigojimus mokant įmokas į nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą.

28. Galiausiai pagal Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 9 dalį kaip energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemos sukūrimo alternatyvą valstybės narės gali pasirinkti galimybę imtis *kitų* politikos priemonių, kad užtikrintų energijos taupymą tarp galutinių vartotojų.

29. Energetikos įmonių įpareigojimas mokėti įmokas į nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą nesuteikiant joms galimybių pačioms pasiekti energijos taupymo tikslus akivaizdžiai neatitinka Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 dalies.

30. Tai reiškia, kad reikia įvertinti, ar ši nuostata atitinka Direktyvos 2012/27/ES 20 straipsnio 6 dalį ir ar ji gali būti priemonė pagal 7 straipsnio 9 dalį.

1. Dėl Direktyvos 2012/27/ES 20 straipsnio 6 dalies

31. Pagal Direktyvos 2012/27/ES 20 straipsnio 6 dalį valstybės narės gali nustatyti, kad įpareigotosios šalys galėtų įvykdyti 7 straipsnio 1 dalyje nustatytus įpareigojimus kasmet įmokėdamos į nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą sumą, lygią investicijoms, kurių reikia tiems įpareigojimams įvykdyti.

32. Ši norma numato ne pareigą mokėti piniginę sumą be jokių alternatyvų, o tik galimybę ją mokėti. Be to, ja nustatoma sąlyga, kad Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 dalyje nustatyti įpareigojimai išlieka. Šie įpareigojimai – tai energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistema, pagal kurią įpareigotosios įmonės privalo pasiekti tam tikrą energijos taupymo tikslą.

33. Taigi 20 straipsnio 6 dalis grindžiama prielaida, kad įpareigotosios įmonės bent jau teoriškai gali pasiekti nustatytus taupymo tikslus nemokėdamos įmokų.

34. Todėl byloje dalyvaujančios įmonės yra teisios manydamos, kad pareiga mokėti įmokas be jokių kitų taupymo alternatyvų yra nesuderinama su Direktyvos 2012/27/ES 20 straipsnio 6 dalimi.

2. Dėl Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 9 dalies

35. Tai reiškia, kad šioje byloje nagrinėjama pareiga mokėti įmokas be jokių kitų taupymo alternatyvų Direktyvą 2012/27/ES atitinka tik tuomet, kai ji gali būti laikoma kita politikos priemone, kaip jos suprantamos pagal Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 9 dalį.

a) Priskyrimas Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 9 daliai

36. Kaip jau minėta, pagal Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 9 dalį leidžiama valstybėms narėms kaip 7 straipsnio 1 dalyje nurodytos energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemos sukūrimo alternatyvą pasirinkti galimybę imtis kitų politikos priemonių, kad būtų užtikrinamas energijos taupymas tarp galutinių vartotojų.

37. Politikos priemonė Direktyvos 2012/27/ES 2 straipsnio 18 punkte apibrėžiama kaip reguliavimo, finansinė, fiskalinė, savanoriška arba informacijos teikimo priemonė, oficialiai nustatyta ir įgyvendinama valstybėje narėje siekiant sukurti palankias sąlygas, nustatyti reikalavimus ar paskatas, kurie būtų palankūs tam, kad rinkos dalyviai teiktų ir įsigytų su energetika susijusias paslaugas ir imtųsi kitų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių. Jokių alternatyvų nenumatanti pareiga mokėti įmokas yra finansinio mechanizmo, skirto palankioms sąlygoms ar paskatoms sukurti, dalis. Taip yra todėl, kad yra manoma, jog energijos vartojimo efektyvumo fondo lėšos naudojamos sukurti paskatoms didinti energijos vartojimo efektyvumą.

38. Tai reiškia, kad pareiga mokėti įmokas patenka į Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 9 dalies antros pastraipos b punktą, kuriame kaip kitų politikos priemonių pavyzdžiai minimos finansavimo sistemos, dėl kurių taikomos efektyvaus energijos vartojimo technologijos arba metodai ir kurių poveikis yra galutinio energijos suvartojimo mažinimas.

b) Direktyvos 2012/27/ES 20 straipsnio 6 dalis nėra speciali norma

39. *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) ir įvairios byloje dalyvaujančios įmonės mano, kad jei jokių kitų alternatyvų nenumatanti pareiga mokėti įmokas yra nesuderinama su Direktyvos 2012/27/ES 20 straipsnio 6 dalimi, tai reiškia, kad jos negalima grįsti ir 7 straipsnio 9 dalimi. Taip galėtų būti, jeigu 20 straipsnio 6 dalis būtų galutinė speciali norma, reglamentuojanti įpareigotųjų įmonių mokamas įmokas.

40. Tačiau Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 9 dalies trečia pastraipa rodo, kad 7 straipsnio 9 dalyje ir 20 straipsnio 6 dalyje numatytos priemonės gali būti suderinamos ir taikomos kartu. Minėtoje pastraipoje nustatyta, kad valstybės narės turi pranešti Komisijai, kokias šiose nuostatose numatytas politikos priemones jos planuoja patvirtinti.

41. Direktyvos 2012/27/ES 20 straipsnio 6 dalies tikslas taip pat nerodo, kad ši nuostata, palyginti su 7 straipsnio 9 dalimi, yra *lex specialis*. 20 straipsnyje reglamentuojamos įvairios energijos taupymo priemonių finansavimo galimybės. Kaip patvirtinama ir 50 konstatuojamojoje dalyje, įmokų rinkimas, kaip 20 straipsnio 6 dalyje numatytų energijos taupymo priemonių alternatyva, yra tik vienas iš kitų galimų lėšų šaltinių. Visų pirma nematyti, kad 20 straipsnyje būtų nustatytas baigtinis galimų lėšų šaltinių sąrašas.

42. Galiausiai toks specialus pobūdis prieštarautų Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 9 dalies tikslams. Kaip ir daugeliu kitų 7 straipsnio nuostatų, šia norma, kaip nustatyta 20 konstatuojamojoje dalyje, siekiama suteikti valstybėms narėms daugiau lankstumo siekiant privalomų energijos taupymo tikslų. Šiomis nuostatomis turi būti sudaryta galimybė visapusiškai atsižvelgti į nacionalinę rinkos dalyvių organizacinę struktūrą, konkrečias energetikos sektoriaus aplinkybes ir galutinių vartotojų įpročius. Šis lankstumas buvo numatytas ir prieš tai galiojusiose direktyvoje[5], o šiuo metu vykstančioje direktyvos pakeitimo procedūroje jį siekiama dar labiau sustiprinti[6]. Jeigu konkreti priemonė – jokių alternatyvų nenumatanti įmoka į fondą – būtų išskirta iš kitų galimų politikos priemonių, kaip jos suprantamos pagal 7 straipsnio 9 dalį, tai prieštarautų lankstumo tikslui.

43. Todėl 20 straipsnio 6 dalis nėra kliūtis 7 straipsnio 9 dalimi pagrįsti pareigą mokėti įmokas.

c) Dėl tiesioginio poveikio taupant energiją

44. Tiesa, *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) abejoja dėl Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 9 dalies taikymo, nes antroje pastraipoje išvardytos priemonės turi tiesioginį poveikį taupant energiją. To esą negalima pasakyti apie įmokas į energijos vartojimo efektyvumo fondą.

45. Tačiau *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) klysta, nes jokių alternatyvų nenumatanti pareiga mokėti įmokas finansavimo sistemos, numatytos Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 9 dalies antros pastraipos b punkte, dalis ir šia sistema siekiama taupyti energiją.

46. Neatsižvelgiant į tai, Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 9 dalies pirmos pastraipos pirmas sakinys suformuluotas taip, kad kitos politikos priemonės nebūtinai turi turėti tiesioginį poveikį taupant energiją. Pagal šį sakinį šios priemonės turi tik užtikrinti „energijos taupymą tarp galutinių vartotojų“. Tai apima ir netiesioginiu būdu pasiektą taupymą.

47. Be to, praktiškai būtų sunku, o gal ir neįmanoma atskirti, kokios priemonės tiesiogiai lemia taupymą, o kurių poveikis yra tik netiesioginis.

d) Dėl reikalavimų kitoms politikos priemonėms

48. Tiesa, valstybės narės, naudodamosi pagal Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 9 dalį suteiktomis teisėmis, neturi neribotos veiksmų laisvės. Veikiau 7 straipsnio 9 dalies pirmoje pastraipoje numatytos kitos politikos priemonės turi prilygti energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemai ir, be to, atitikti 7 straipsnio 10 ir 11 dalyse nurodytus kriterijus.

49. Valstybės narės taip pat privalo informuoti Komisiją, nes 7 straipsnio 9 dalies trečios pastraipos antru sakiniu reikalaujama, kad jos ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 5 d. praneštų Komisijai, kaip įvykdyti 7 straipsnio 10 dalyje nustatyti kriterijai. Per tris mėnesius nuo pranešimo Komisija galėjo teikti pasiūlymus dėl pakeitimų.

5 Žr. 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/32/EB dėl energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetinių paslaugų (OL L 114, 2006, p. 64) 4 ir 6 straipsnius.

6 Žr. Komisijos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo (COM(2016) 761 *final*, p. 9 ir paskesnis) ir 2018 m. sausio 24 d. Tarybos projekto (Tarybos dokumentas 11119/1/17 REV 1, p. 17, 19 ir 20) 7 straipsnio 6 dalį ir 7b straipsnį. 2018 m. sausio 17 d. Parlamento nuomonėje (Tarybos dokumentas 5355/18) nesiūloma jokių pakeitimų, kurie leistų suabejoti šiuo lankstumu.

50. *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) paaiškinimai, kad Ispanija nesvarstė galimybės jokių alternatyvų nenumatančią pareigą mokėti įmokas grįsti Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 9 dalimi, suteikia pagrindo abejoti, ar Ispanija įvykdė šią pareigą pranešti. Tačiau nematyti, kad Komisija būtų maniusi, jog buvusi nepakankamai informuota. Be to, prašyme priimti prejudicinį sprendimą nėra pakankamai duomenų, kad Teisingumo Teismas galėtų patikrinti, ar buvo įvykdyta ši procedūrinė pareiga.

51. Tą patį galima pasakyti ir apie jokių alternatyvų nenumatančios pareigos mokėti įmokas suderinamumą su Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsniu turinio požiūriu. Norint tai įvertinti, reikia išnagrinėti, kaip pasiekti taupymo rezultatai atitinka 7 straipsnio 10 ir 11 dalyse nurodytus kriterijus. Tačiau Teisingumo Teismas to negali padaryti, nes prašyme priimti prejudicinį sprendimą trūksta atitinkamų duomenų.

52. Todėl įvertinti jokių alternatyvų nenumatančios pareigos mokėti įmokas atitiktį procedūriniams ir turinio reikalavimams turės nacionalinis teismas – nebent jis nuspręstų pateikti naują prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

e) Dėl proporcingumo principo

53. Galiausiai įvairios byloje dalyvaujančios įmonės teigia, kad jokių alternatyvų nenumatantis įpareigojimas mokėti įmokas yra neproporcingas.

54. Reikia pripažinti, kad valstybės narės, perkeldamos direktyvas į nacionalinę teisę, visų pirma naudodamosi joms suteikta diskrecija, turi laikytis proporcingumo principo [7]. Pagal jį direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę priemonės neturi viršyti to, kas tinkama ir būtina nagrinėjamų teisės aktų teisėtiems tikslams pasiekti. Šiuo klausimu, kai galima rinktis iš kelių tinkamų priemonių, reikia taikyti mažiausiai suvaržančią, o sukelti nepatogumai neturi būti neproporcingi siekiamiems tikslams [8].

55. Tačiau jeigu būtų įrodyta, kad jokių alternatyvų nenumatanti pareiga užtikrina taupymo rezultatus, lygiaverčius Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 dalyje numatytai energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistemai, tai reikštų, kad ši pareiga bent jau laikytina tinkama priemone direktyvos tikslams pasiekti.

56. Kalbant apie reikalavimą, kad nepatogumai turi būti proporcingi tikslams, valstybėms narėms šiuo atveju iš esmės pripažintina plati diskrecija, nes šis vertinimas reikalauja kompleksiško prognozėmis pagrįsto sprendimo. Sąjungos teisės aktų leidėjas tai netiesiogiai pripažino Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 9 dalyje leisdamas valstybėms narėms nukrypti nuo direktyvos reguliavimo modelio.

57. Valstybė narė neviršija savo diskrecijos visų pirma tol, kol pareiga mokėti įmokas grindžiama Direktyvos 2012/27/ES 20 straipsnio 6 dalyje nustatytu kriterijumi, kad įmokos suma turi būti lygi investicijoms, kurių reikia taupymo įpareigojimams įvykdyti. Tai reiškia, kad nematyti, jog būtų pažeistas proporcingumo principas.

7 Žr. 2003 m. lapkričio 6 d. Sprendimą *Lindqvist* (C-101/01, EU:C:2003:596, 87 punktas), 2009 m. birželio 11 d. Sprendimą *Nijemeisland* (C-170/08, EU:C:2009:369, 41 punktas) ir 2010 m. kovo 9 d. Sprendimą *ERG ir kt.* (C-379/08 ir C-380/08, EU:C:2010:127, 86 punktas).

8 2009 m. birželio 11 d. Sprendimas *Nijemeisland* (C-170/08, EU:C:2009:369, 41 punktas).

3. Tarpinė išvada

58. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina tarpinė išvada, kad valstybės narės teisės normos, kuriomis įtvirtinama nacionalinė energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistema, kurios pagrindinis įgyvendinimo būdas yra įpareigotųjų įmonių mokamos metinės piniginės įmokos į nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą, įsteigtą pagal Direktyvos 2012/27/ES 20 straipsnio 4 dalies nuostatas, gali būti kita politikos priemonė, kaip ji suprantama pagal direktyvos 7 straipsnio 9 dalį, jei šios normos užtikrina lygiaverčio dydžio taupymą kaip ir energijos vartojimo efektyvumo sistema pagal direktyvos 7 straipsnio 1 dalį ir jei yra įvykdyti 7 straipsnio 10 ir 11 dalių reikalavimai.

59. Nagrinėjant pirmuosius tris klausimus neturi reikšmės, ar nacionalinės teisės aktuose yra numatyta (dar neišnaudojama) galimybė leisti įpareigotosioms įmonėms įrodyti, kad jos taiko alternatyvius įmokai taupymo būdus.

C. Dėl energijos skirstytojų ir (arba) mažmeninės prekybos energija įmonių įtraukimo

60. Ketvirtuoju klausimu *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) klausia, ar Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 ir 4 dalis atitinka tai, kad energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimai taikomi tik tam tikroms atitinkamos tiekimo grandinės įmonėms, bet ne kitoms tos pačios tiekimo grandinės įmonėms. Penktuoju klausimu klausiama, ar šį sprendimą būtina motyvuoti.

61. Ką tik buvo konstatuota, kad tokios Ispanijos teisės normos, kokios yra dabar, tiesiogiai neperkelia Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 dalies į nacionalinę teisę, o tik atitinka direktyvos 7 straipsnio 9 dalyje numatytą kitą politikos priemonę. Tačiau tai nereiškia, kad 7 straipsnio 1 ir 4 dalių reikalavimai neturi reikšmės. Veikiau šios nuostatos yra pagrindas, kuriuo remiamasi nustatant įmones, kurios yra įpareigojamos pagal Ispanijos teisės normas. Todėl į jas reikia atsižvelgti.

1. Dėl ketvirtojo klausimo – įpareigotosios įmonės

62. Negalima atmesti tikimybės, kad ketvirtasis klausimas glaudžiai susijęs su Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 4 dalies versija ispanų kalba, nes pagal ją kiekviena valstybė narė įpareigotąsias šalis paskiria iš savo teritorijoje veikiančių energijos skirstytojų *ir* mažmeninės prekybos energija įmonių. Tačiau versijose, pavyzdžiui, vokiečių, prancūzų, anglų ir portugalų kalbomis, nustatyta, kad įpareigotosios šalys paskiriamos iš energijos skirstytojų *ir (arba)* mažmeninės prekybos energija įmonių. Be to, per teismo posėdį Komisija nurodė versijas įvairiomis kalbomis, kuriose vartojama tik žodis „arba“.

63. Taigi versiją ispanų kalba būtų galima suprasti taip, kad valstybės narės privalo įpareigoti ir energijos skirstytojus, ir mažmeninės prekybos energija įmones, o versijose kitomis kalbomis leidžiama pasirinkti.

64. Vis dėlto, neatsižvelgiant į kalbinę formuluotę, iš reglamentavimo konteksto matyti, kad valstybės narės iš tiesų gali (ir turi) nuspręsti, ar jos įpareigoja energijos skirstytojus arba mažmeninės prekybos energija įmones.

65. Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 4 dalyje (taip pat ir jos versijoje ispanų kalba) yra numatyta, kad valstybės narės įpareigotąsias įmones paskiria *iš* minėtųjų grupių. Be to, Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 dalyje (taip pat ir jos versijoje ispanų kalba) nustatyta, kad įpareigotosios įmonės gali būti energijos skirstytojos *ir (arba)* mažmeninės prekybos energija įmonės. Įpareigotosios šalies apibrėžtyje, pateiktoje 2 straipsnio 14 punkte ir 20 konstatuojamojoje dalyje, netgi nėra „ir“ – vartojama tik „arba“ (taip pat ir versijoje ispanų kalba).

66. 20 konstatuojamojoje dalyje paaiškinama, kad valstybėms narėms visų pirma turėtų būti leidžiama netaikyti šio įpareigojimo smulkiems energijos skirstytojams, smulkioms mažmeninės prekybos energija įmonėms ir mažiems energetikos sektoriams, kad būtų išvengta neproporcingos administracinės naštos.

67. Be to, kumuliatyviai įpareigojus ir energijos skirstytojus, ir mažmeninės prekybos energija įmones pasiekti energijos taupymą tarp galutinių vartotojų, praktiškai būtų sunku tinkamai priskirti atitinkamus įpareigojimus.

68. Pagal Direktyvos 2012/27/ES 2 straipsnio 20 punkto apibrėžtį energijos skirstytojas atsako už energijos transportavimą siekiant ją pateikti galutiniams vartotojams arba paskirstymo centrams, parduodantiems energiją galutiniams vartotojams, o mažmeninės prekybos energija įmonė pagal 2 straipsnio 22 punktą parduoda energiją galutiniams vartotojams. Taigi energijos skirstytojai ir mažmeninės prekybos energija įmonės gali priklausyti tai pačiai tiekimo grandinei arba sudaryti vieną įmonę. Tačiau jei dviem tos pačios tiekimo grandinės nariams būtų taikomas toks pat taupymo įpareigojimas, bendras tarp galutinių vartotojų sutaupytinas kiekis padvigubėtų.

69. Žinoma, tinkamai reglamentuojant šio padvigubėjimo galima išvengti, tačiau, ko gero, yra paprasčiau taupymo įpareigojimą taikyti tik vienai grandinės įmonei. Įpareigojimo nulemtas išlaidas ši įmonė paprastai perkels tolesnei grandinės įmonei, kol galiausiai jas sumokės galutinis vartotojas.

70. Tas pats pasakytina ir apie įmokas į energijos vartojimo efektyvumo fondą. Kaip teigia *Endesa*, įtraukus dar vieną prekybos pakopą tai reikštų, kad įmoka turi būti mokama du kartus.

71. Taigi jei energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimai taikomi tik tam tikriems tiekimo grandinės nariams, tai atitinka Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 ir 4 dalis, bet jų neatitinka normos, pagal kurias įpareigojimai kartu taikomi ir kitiems tos pačios grandinės nariams.

72. Ar Ispanijos atliktas atrinkimas yra suderinamas su Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 ir 4 dalimis, priklauso nuo to, ar jis buvo grindžiamas objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, kaip to reikalaujama 7 straipsnio 4 dalyje. Tiesa, prašyme priimti prejudicinį sprendimą nėra pakankamai duomenų, kad Teisingumo Teismas galėtų apsvarstyti šį klausimą. Todėl atsakyti į jį turės *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas).

2. Dėl penktojo klausimo – atrinkimo motyvavimas

73. Penktuoju klausimu *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) klausia, ar tai, kad yra paskiriamos įpareigotosios šalys, bet nenurodoma motyvų, kodėl nebuvo įtrauktos kitos atitinkamos tiekimo grandinės įmonės, yra suderinama su Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 ir 4 dalimis.

74. Visų pirma reikia konstatuoti, kad Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 ir 4 dalyse nėra numatyta tiesioginio reikalavimo, kad atrinkimas turi būti motyvuojamas.

75. Motyvavimo reikalavimas kyla iš teisinės valstybės principo [9], kuris pagal ESS 2 straipsnį yra bendras visoms valstybėms narėms ir kuriuo yra grindžiama Europos Sąjunga [10]. Europos Sąjungos institucijų pareiga motyvuoti yra numatyta SESV 296 straipsnyje [11] ir, kaip teisės į gerą administravimą elementas, Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnyje [12]. Teisė į gerą administravimą, kuri atspindi bendrą Sąjungos teisės principą, apima reikalavimus, kurių turi paisyti valstybės narės, įgyvendindamos Sąjungos teisę [13].

76. Prie šių reikalavimų priskiriama nacionalinių institucijų pareiga motyvuoti sprendimus yra ypač svarbi, nes ji suteikia galimybę jų adresatui ginti savo teises įmanomomis geriausiomis sąlygomis ir žinant visas aplinkybes nuspręsti, ar naudinga dėl jų pareikšti ieškinį. Ji taip pat reikalinga, kad teismai galėtų vykdyti šių sprendimų teisėtumo kontrolę [14]. Be to, ji skatina užtikrinti veikiančiosios valdžios institucijos savikontrolę ir gerina jos santykius su piliečiais [15].

77. Valstybės narės visuotinai taikomų teisėkūros priemonių iš principo nėra privaloma motyvuoti [16]. Apskritai Sąjungos lygmeniu visuotinai taikomo akto motyvuose gali būti nurodyta tik, pirma, bendra situacija, lėmusi jo priėmimą, ir, antra, bendri tikslai, kurių juo siekiama [17].

78. Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 4 dalies perkėlimui į nacionalinę teisę taikomi didesni reikalavimai. Pagal šią nuostatą reikalaujama, kad 7 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos tikslais kiekviena valstybė, remdamasi objektyviais ir nediskriminaciniais *kriterijais*, paskirtų įpareigotąsias šalis.

79. Šiuos kriterijus valstybė narė privalo paskelbti viešai, pavyzdžiui, teisėkūros procedūros parengiamuosiuose dokumentuose. Priešingu atveju būtų neįmanoma patikrinti, ar taikomi kriterijai iš tiesų yra objektyvūs ir nediskriminaciniai ir ar jie buvo taikyti teisingai. O tai neproporcingai apsunkintų veiksmingą teisminę gynybą [18].

80. Sprendžiant iš įvairių bylos dalyvių argumentų, įpareigotųjų šalių atrinkimas buvo motyvuotas bent jau Įstatymo 18/2014 preambulėje. Ar toks motyvavimas iš tiesų egzistuoja ir ar jis gali būti laikomas pakankamu objektyvių ir nediskriminacinių kriterijų įrodymu, turės įvertinti nacionalinis teismas.

81. Taigi pagal Direktyvos dėl energijos vartojimo efektyvumo 7 straipsnio 1 ir 4 dalis tam tikros įmonės gali būti paskirtos įpareigotosiomis šalimis tik tada, kai yra paviešinti kriterijai, kuriais remiantis jos yra paskiriamos, o kitos įmonės nepaskiriamos įpareigotosiomis šalimis.

9 Generalinio advokato G. Reischl išvada byloje *Bonu / Taryba* (89/79, EU:C:1980:37, p. 566).

10 2018 m. vasario 27 d. Sprendimas *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117, 30 ir 31 punktai). Dėl teisinės bendrijos ir teise grindžiamos sąjungos sąvokų žr. 1986 m. balandžio 23 d. Sprendimą *Les Verts / Parlamentas* (294/83, EU:C:1986:166, 23 punktas), 2008 m. rugsėjo 3 d. Sprendimą *Kadi ir Al Barakaat International Foundation / Taryba ir Komisija* (C-402/05 P ir C-415/05 P, EU:C:2008:461, 281 ir 316 punktai), 2013 m. spalio 3 d. Sprendimą *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Parlamentas ir Taryba* (C-583/11 P, EU:C:2013:625, 90 punktas) ir 2015 m. spalio 6 d. Sprendimą *Schrems* (C-362/14, EU:C:2015:650, 60 punktas).

11 1997 m. birželio 17 d. Sprendimas *Sodemare* (C-70/95, EU:C:1997:301, 19 punktas).

12 2014 m. liepos 17 d. Sprendimas *YS ir kt.* (C-141/12 ir C-372/12, EU:C:2014:2081, 67 punktas).

13 2014 m. gegužės 8 d. Sprendimas *N* (C-604/12, EU:C:2014:302, 49 ir 50 punktai) ir 2017 m. lapkričio 9 d. Sprendimas *LS Customs Services* (C-46/16, EU:C:2017:839, 39 punktas).

14 2017 m. lapkričio 9 d. Sprendimas *LS Customs Services* (C-46/16, EU:C:2017:839, 40 punktas); žr. ir 1987 m. spalio 15 d. Sprendimą *Heylens ir kt.* (222/86, EU:C:1987:442, 15 punktas), 2007 m. vasario 15 d. Sprendimą *BVBA Management, Training en Consultancy* (C-239/05, EU:C:2007:99, 36 punktas) ir 2013 m. birželio 4 d. Sprendimą *ZZ* (C-300/11, EU:C:2013:363, 53 punktas).

15 Žr. mano 2009 m. sausio 22 d. išvadą byloje *Mellor* (C-75/08, EU:C:2009:32, 31, 32 ir 33 punktai).

16 1997 m. birželio 17 d. Sprendimas *Sodemare* (C-70/95, EU:C:1997:301, 19 punktas).

17 2011 m. kovo 17 d. Sprendimas *AJD Tuna* (C-221/09, EU:C:2011:153, 59 punktas), 2013 m. spalio 3 d. Sprendimas *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Komisija* (C-398/13 P, EU:C:2015:535, 29 punktas) ir 2016 m. gegužės 4 d. Sprendimas *Pillbox 38* (C-477/14, EU:C:2016:324, 130 punktas).

18 Šiuo klausimu žr. 1987 m. spalio 15 d. Sprendimą *Heylens ir kt.* (222/86, EU:C:1987:442, 15 punktas).

V. Išvada

82. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į prašymą priimti prejudicinį sprendimą atsakyti taip:

1. Valstybės narės teisės normos, kuriomis įtvirtinama nacionalinė energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimų sistema, pagal kurią įpareigotosios įmonės savo įpareigojimus gali įvykdyti tik mokėdamos metines pinigines įmokas į nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo fondą, įsteigtą pagal Direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo 20 straipsnio 4 dalies nuostatas, gali būti kita politikos priemonė, kaip ji suprantama pagal direktyvos 7 straipsnio 9 dalį, jei šios normos užtikrina lygiaverčio dydžio taupymą kaip ir energijos vartojimo efektyvumo sistema pagal direktyvos 7 straipsnio 1 dalį ir jei yra įvykdyti 7 straipsnio 10 ir 11 dalių reikalavimai.

2. Jei energijos vartojimo efektyvumo įpareigojimai taikomi tik tam tikriems tiekimo grandinės nariams, tai atitinka Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 ir 4 dalis, bet jų neatitinka normos, pagal kurias įpareigojimai kartu taikomi ir kitiems tos pačios grandinės nariams.

3. Pagal Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 1 ir 4 dalis tam tikros įmonės gali būti paskirtos įpareigotosiomis šalimis tik tada, kai yra paviešinti kriterijai, kuriais remiantis jos yra paskiriamos, o kitos įmonės nepaskiriamos įpareigotosiomis šalimis.